

HOND & LIEFDE

WAAROM JE HOND
VAN JE HOUDT

Clive D.L. Wynne

INHOUD

INLEIDING

5

1 XEPHOS

19

2 WAAROM ZIJN HONDEN BIJZONDER?

61

3 HONDEN GEVEN OM MENSEN

95

4 LIJF EN ZIEL

121

5 OORSPRONG

163

6 HOE HONDEN VERLIEFD WORDEN

201

7 HONDEN VERDIENEN BETER

235

CONCLUSIE

283

DANKWOORD

291

LITERATUUR

297

INDEX

315

INLEIDING

Nog niet zo lang geleden was ik een tijdje weg uit mijn tweede vaderland, de Verenigde Staten, om een bezoek te brengen aan mijn echte vaderland, Engeland. Het was winter, laat in de middag, en de zon had haar korte taak voor die dag er al op zitten. Samen met duizenden anderen die van hun werk in de stad terugkeerden naar huis, liep ik de trap af van het treinstation in een van de buitenwijken van Londen. Deze victoriaanse stations moeten er destijds fantastisch hebben uitgezien, en in het zomerlicht geldt dat voor sommige nog steeds, maar aan het eind van een koude, vochtige dag zoals deze zijn ze behoorlijk deprimerend. Wanneer de oude, donkerrode bakstenen alleen worden verlicht door flikkerende tl-buizen, raakt die hele triomfantelijke omgeving doortrokken van de bedroevende stemming van vermoeide forenzen.

Alsof dat tafereel nog niet troosteloos genoeg was, klonk in het station plotseling het hardnekkige geblaf van een hond. Onderaan de trap, net achter de hekjes die voorkomen dat mensen zonder kaartje op de trein stappen, hield een jonge vrouw – eigenlijk nog een meisje – met veel moeite het uiteinde van een riem vast. Aan het andere uiteinde zat een kleine maar luidruchtige en zeer energieke hond, hoogstwaarschijnlijk een of andere terriër. Dit hondje veroorzaakte nogal wat ophef.

Mijn eerste, onbewuste reactie was irritatie: er was een vervelend geluid toegevoegd aan de toch al zo sombere sfeer. Maar toen ik dichterbij kwam en zag hoe blij de hond was, verscheen er onwillekeurig een glimlach op mijn gezicht.

De hond had iemand in de mensenmassa herkend. Terwijl die man dichterbij kwam, veranderde het geblaf van boos gesnauw in een soort vrolijk, bijna krijsend geschreeuw. Haar pootjes gleden over de gladde vloer toen ze haar best deed om bij hem te komen. Zodra de man door het hekje was, sprong het hondje in zijn armen en kuste zijn gezicht. Ik liep er maar een klein stukje achter en hoorde de man tegen het diertje kirren om haar te kalmeren: ‘Het is al goed, het is al goed. Ik ben er weer.’

Toen ik om me heen keek, zag ik in die zee van menselijke gezichten mijn eigen emotionele reactie weerspiegeld. Eerst irritatie – alweer iets vervelends aan het eind van die toch al vermoeiende dag – en daarna onbewuste blijdschap om de liefde van de hond voor zijn baasje. Op veel gezichten verscheen een glimlach; hier en daar werd zachtjes gelachen. Mensen die samen reisden, stootten elkaar aan en wisselden een paar woorden. De meeste mensen die alleen reisden, haalden die glimlach weer snel van hun gezicht, maar ze hielden iets luchtigs in hun pas als herinnering aan het onverwachte fijne gevoel dat ze zojuist hadden ervaren.

Terwijl ik dat vrolijke tafereel gadesloeg, ging ik in mijn herinnering terug naar zo’n dertig jaar geleden, toen ik voor de eerste keer terugkwam in Engeland nadat ik een tijd was weggeweest. De hond van ons gezin, Benji, leefde toen nog. Mijn moeder was naar het treinstation gereden om me af te halen met Benji waakzaam naast haar op de passagiersstoel. Omdat in Engeland links wordt gereden, zijn de plekken voor chauffeur en bijrijder in Britse auto’s omgewisseld in vergelijking met die in bijvoorbeeld de Verenigde Staten. Daardoor verwachtten mijn door een jetlag vermoeide ogen

de chauffeur te zien zitten op de plek waar nu Benji zat en leek mijn hond de auto te besturen. Ik was amper van de verwarring bekomen, toen de auto stil bleef staan, ik het portier openmaakte en Benji mij uitzinnig begon te begroeten. Benji was dol van vreugde, net als de terriër op het treinstation vele jaren later – en net als ik, hoewel ik mijn emoties stevig in bedwang hield.

Op het eerste gezicht leek Benji misschien niet zo bijzonder; hij was gewoon een nogal kleine zwart-geelbruine bastaardhond uit het asiel. Toch was hij voor ons heel bijzonder. Door de zandbruine kleur rond zijn wenkbrauwen waren zijn ogen heel expressief, vooral als hij verbaasd was. We vonden het heerlijk om hem te plagen en hij onderging onze streken goedmoedig. Als hij nieuwsgierig was, spitste hij zijn oren. Met zijn staart kon hij zijn blijdschap en zelfvertrouwen laten zien en zijn genegenheid uitte hij met likken van zijn tong – die aanvoelde als nat schuurpapier en altijd protesten opleverde van mijn broers en mij, hoewel we ons vereerd voelden met zijn aandacht.

Benji, mijn broers en ik groeiden gezamenlijk op in de jaren zeventig op het eiland Wight, voor de zuidkust van Engeland. Als mijn jongste broer en ik uit school kwamen, lieten we ons meestal neerploffen op de bank, waarna we eerst alleen maar hoorden en pas later ook zagen hoe Benji kwam aanrennen vanuit de achtertuin. Op zo'n drie meter afstand nam hij een sprong en landde dan boven op ons. Hij kwispelde met zijn staart tegen ons aan en kuste ons om de beurt, waarbij zijn kleine lijf bijna spastisch was van vreugde omdat we weer terug waren. Hij hield duidelijk van ons; of in ieder geval vonden wij dat op dat moment overduidelijk.

Vele jaren gingen voorbij. Aan Benji's korte leven kwam een eind en ik ging een zwervend bestaan leiden. Toch bleef de herinnering aan de hond uit mijn jeugd bestaan, evenals mijn fascinatie voor de gedachtewereld van andere levende wezens dan mensen.

HOOFDSTUK 1

XEPHOS

Toen ik Xephos voor het eerst zag, leek ze zo klein. Dat lag gedeeltelijk aan haarzelf: ze lag angstig, als een bal opgerold op de betonnen vloer van haar hok in aan asiel. Overal om haar heen sprongen andere, grotere honden blaffend op en neer in hun hok, smekend om aandacht. Arme Xeph' was zo bang, dat ze haar onbekende bezoeker alleen maar van achter haar achterpoot durfde te bespieden.

Het asiel was schoon en de vrijwilliger die me rondleidde was een en al bezorgdheid om de aan hem toevertrouwde honden, maar toch was het moeilijk om er niet somber van te worden. Het tehuis van Xephos was een kale, gevangenisachtige wereld van metalen tralies en keiharde vloeren en muren; een lawaaierige, kleurloze omgeving van beton en staal. Het kabaal van haar burens was doodvermoeiend. Ik wilde er alleen maar weg en ik weet zeker dat Xephos en de andere honden daar net zo over dachten.

Samen met mijn vrouw Ros en zoon Sam was ik naar dit asiel gegaan, omdat zij hadden besloten mij als verjaardagscadeau te 'verrassen' met een hond. Ik gebruik die aanhalingstekens omdat ze zo verstandig waren me dat geheim te verklappen. Niemand zou ooit een ander echt mogen verrassen met een levend dier als cadeau; de verantwoordelijkheid om daarvoor te moeten zorgen is veel te groot. Nadat ik akkoord was gegaan met hun idee, namen Ros en Sam de taak op zich om voor mij een geschikt hondje te vinden.

In 2012, toen we eindelijk besloten om een hond te adopteren, hield ik me al een aantal jaren bezig met het bestuderen van honden, zonder er zelf een te hebben. Met diverse internationale ver-

huizingen en kinderen leek mijn leven te ingewikkeld om daar nog een viervoeter aan toe te voegen. Hoewel ik het vroeger fijn had gevonden om mijn huis te delen met een hond, wilde ik een dier niet overleveren aan onze onvoorspelbare agenda's; we waren ook veel afwezig. Net als toen vind ik nog steeds dat niet in elk mensenleven plek is voor een pup.

Toch ging ik uiteindelijk inzien dat er in mijn gezin best plek was voor een hond. Bovendien was ik er zelfs naar gaan verlangen. Omdat ik overdag zo veel tijd doorbracht met mensen en hun hond, en bij dierenasiels al die geweldige honden zag die een baasje nodig hadden, vond ik het vreemd om thuis te komen in een huis zonder hond. Ros en Sam hadden dat verlangen opgemerkt en omdat ze zelf ook graag een hond wilden, hadden zij de taak op zich genomen er een te vinden.

Omdat het een verrassing moest blijven, vroegen ze me niet om te helpen en gingen dus naar een opvangcentrum dat ik niet goed kende. Ik ben gespecialiseerd in de bestudering van hondengedrag en dus had ik onderzoek gedaan bij veel verschillende asiels in dit deel van Florida. Mijn collega's en ik hadden dit centrum echter overgeslagen, omdat veel van de bewoners ernstige gedragsproblemen hadden en wij dat te riskant vonden voor de jonge studenten die ons hielpen bij onze experimenten. Alle honden die in het asiel waren beland en die snaptten hoe ze hun aantrekkelijke kant aan mensen konden laten zien, hadden allemaal al een thuis gevonden. Dit asiel had het beleid om geen gezonde en behandelbare dieren te euthanaseren. Daarom woonden er alleen nog honden die kennelijk niet wisten hoe ze aan mensen duidelijk moesten maken dat ze toch goed gezelschap waren.

Die trieste situatie kondigde zich al aan nog voordat je het asiel binnenstapte. Het grootste blok met hokken was zo lawaaiërig dat je de kakofonie van geblaf al op de parkeerplaats kon horen. Een-

maal bij de honden zelf, gedroegen ze zich verre van gastvrij. Mijn collega's en ik hadden enorm veel respect voor de missie van deze opvang en hun weigering dieren zomaar te euthanaseren. Toch vonden we dat we daar geen onderzoek konden doen in verband met de veiligheid van onze studenten. Daarom zou ik er niet aan hebben gedacht om juist daar een hond te gaan zoeken, maar gelukkig was dat niet mijn taak.

De dag vóór ons bezoek waren Ros en Sam er al wezen kijken en ze wilden maar om één simpele reden teruggaan. Toevallig was er de dag voordat mijn vrouw en zoon erheen gingen, een nieuwe pup binnengebracht. Het hondje zat nog in het ietwat rustiger (maar nog steeds lawaaijerige) quarantainedeel van de opvang.

Ros en Sam vertelden thuis heel enthousiast over het zwarte hondje dat ze hadden gezien. Ik was verbaasd dat ze zo'n aardig diertje bij dit asiel hadden gevonden, dat ik alleen maar kende als een pakhuis voor honden die waren veroordeeld tot levenslang. De volgende dag ging ik met hen mee om kennis te maken met Xephos.

Ze was zo'n zielig, timide wezentje. Hoewel ze ongeveer een jaar oud was, leek ze veel jonger. In tegenstelling tot de andere honden jankte ze meer dan dat ze blafte toen we binnenkwamen. Eenmaal uit haar hok rolde ze op haar rug en begon zachtjes te plassen, uit respect voor ons. Ze hield haar staart zo stevig mogelijk tussen haar achterpoten geklemd. Daarna likte ze aan onze handen en zodra we bukten, wilde ze onze monden likken. Ze vertoonde een heel scala van hondengedrag dat respect uitdrukte en de wens om een emotionele band aan te gaan. Heel overtuigend leek ze te zeggen: 'Ik ben jullie hond. Neem mij mee naar huis en ik zal loyaal van jullie houden.' Het was een onweerstaanbaar betoog en we waren direct verkocht.

Later hoorden we dat Xephos een moeilijk eerste jaar had gehad. Ze was geboren in een ander asiel in de stad. Haar moeder was drachtig in de steek gelaten en het nest pikte alle bacillen op die

daar maar rondzweefden. Na verloop van tijd knapte Xephos op en ze werd door mensen in huis genomen. Toch wilde haar eerste gezin haar niet houden en belandde ze in een ander asiel; alleen, bang en wanhopig op zoek naar een tweede kans.

Inmiddels wist ik genoeg over honden in asiels om te weten dat het verhaal van Xephos helaas gebruikelijk was en dat de meeste honden buiten hun schuld om dakloos worden. Toch kon ik het niet laten om in de gaten te houden welke onvergeeflijke slechte gewoonte de reden kon zijn geweest dat Xephos was weggedaan door haar eerste baasjes. Ik kon echter niets ontdekken. Dat was de eerste van vele aangename verrassingen die dit heerlijke beestje zou opleveren en een van de vele lessen die ze mij zou leren.

Terwijl ik dit schrijf, is Xephos ongeveer acht jaar oud. Ze is nog even lief en gemakkelijk in de omgang als toen we haar voor het eerst zagen – misschien nog wel meer. In de eerste paar weken verloor ze geleidelijk aan haar verlegenheid en er kwam een sterke en vrolijke persoonlijkheid voor in de plaats. Ondanks haar intens zwarte kleur fleurt ze elke ruimte op waar ze zich bevindt. Ze is niet langer een verlegen pup met een stevig weggestopte staart; tegenwoordig zal een bezoeker dat aanhangsel voornamelijk trots recht op zien staan. Ze is zo'n levendig dier, dat ik me er vaak over verbaas hoe klein ze eigenlijk is. Ze is altijd als eerste bij de deur. Als ze voetstappen naderbij hoort komen en de bel gaat, begint ze luid te blaffen. En als ze de bezoeker kent, is ze dolblij. Ze kent ook het geluid van de auto's van haar beste vrienden en als die de deur naderen, begint ze te janken in plaats van te blaffen.

In haar omgang met mensen straalt Xephos altijd genegenheid uit. Zelfs met mijn kennis van de reden waarom ze zo vriendelijk is, blijf ik me daarover verbazen. Toen we haar in huis namen, begreep ik veel minder van haar aanhankelijke aard, en leek die ook veel wonderbaarlijker, dan nu.

Natuurlijk had ik al eerder honden gehad en ik wist hoe hartelijk ze op mensen kunnen reageren. En toch had ik, als wetenschapper die hondengedrag bestudeert, geen referentiekader voor dit schijnbaar emotionele aspect van het hondenleven. Het idee dat honden in staat waren om lief te hebben, of zelfs maar emoties te hebben, paste op het moment dat wij Xephos vonden helemaal niet in het straatje van hondenpsychologen zoals ik. Sterker nog, het maakte geen deel uit van de wetenschappelijke discussie over honden en dus kwam het niet eens in me op om erover na te denken.

Toch was ik in mijn professionele leven inmiddels gaan twijfelen aan andere aspecten van de erkende kennis over de cognitieve capaciteiten van honden. Dat scepticisme zou niet lang daarna leiden tot een gewetenscrisis over het gevoelsleven van honden en wat hen maakt tot wat zij zijn. Op zijn beurt zou dat inzicht me weer op een ontdekkingsreis sturen die mijn relatie met honden fundamenteel zou veranderen. En dan doel ik niet alleen op Xephos, maar ook op die ongelukkige honden die nog steeds opgesloten zitten in opvangcentra en de totale bijzondere soort waarvan zij deel uitmaken; niet alleen bekend maar ook zo onbegrepen.

Xephos kwam op een cruciaal moment in mijn leven. In die tijd had ik moeite om mijn wetenschappelijk onderzoek naar hondencognitie te rijmen met een aantal heersende ideeën over wat honden zo succesvol maakte in de menselijke maatschappij. Die ideeën verklaarden kennelijk de basis van de relatie die wij nu aangingen met dit harige gezinslid.

Aan het eind van de jaren negentig leek het erop dat onderzoekers de bereidwillige dieren die aan onze voeten lagen bijna

helemaal waren vergeten. Toch wisten wetenschappers de belangstelling voor de psychologie van de hond aan te wakkeren door onafhankelijk van elkaar een nieuwe manier te introduceren om deze soort en hun speciale relatie met mensen te leren begrijpen. Ádám Miklósi aan de Eötvös Loránd Universiteit in Boedapest, Hongarije, en Brian Hare, destijds student aan de Emory Universiteit in Atlanta, Georgia (nu hoogleraar aan de Duke Universiteit in North Carolina), hadden een totaal verschillende achtergrond maar kwamen wel tot dezelfde conclusie: dat honden een unieke vorm van intelligentie bezitten waardoor ze met mensen kunnen omgaan zoals geen ander dier dat kan.

In eerste instantie had Hare niet de sociale intelligentie van honden onderzocht, maar van chimpansees. Omdat zij onze meest naaste verwanten binnen het dierenrijk zijn, wordt standaard naar deze soort gekeken door iedereen die wil begrijpen wat de cognitie van mensen uniek maakt. Hare was gefascineerd door het eeuwenoude vraagstuk wat mensen onderscheidt van andere dieren. In ieder geval sinds Darwin hebben wetenschappers moeite gedaan om erachter te komen wat nu precies het onderscheid is tussen de geest van de mens en die van andere soorten. Een kenmerkende benadering van deze vraag verloopt als volgt: als je denkt dat je iets hebt gevonden wat alleen mensen kunnen, test dan chimpansees. Als die het niet kunnen, is het onwaarschijnlijk dat een andere soort die minder verwant is aan de mens het wel kan.

Destijds deed Hare onderzoek naar iets wat voor ons mensen heel simpel lijkt. Stel dat je graag iets wilt hebben en ik weet waar dat verstopt is maar jij niet, dan kan ik de locatie daarvan aan jou duidelijk maken door er met mijn hand naar te wijzen. Hare wilde weten of dat een unieke vorm van sociaal begrip is voor de mens, of dat chimpansees ook zouden kunnen begrijpen wat zo'n basaal aanwijzgebaar kan betekenen.

Het experiment van Hare was eenvoudig. Achter een scherm zette hij twee omgekeerde bekers en verstopte onder een daarvan wat eten. Zodra hij het scherm weghaalde, wees Hare naar de beker waar het eten onder lag. Als de chimpansee die beker uitkoos, zou dat suggereren dat hij de betekenis van dit menselijke gebaar begreep.

Het bleek dat de chimpansees van Hare vrijwel willekeurig kozen. Hoe simpel de taak ook klonk, voor hen was die te moeilijk om te begrijpen.

Hare vond het vreemd dat de chimpansees faalden, omdat hij zeker wist dat zijn eigen hond die taak gemakkelijk kon uitvoeren. Toen hij dat zei tegen Michael Tomasello, zijn mentor, verzekerde die hem dat er absoluut geen reden was om te denken dat honden met hun walnotenbrein wel zouden kunnen doen wat chimpansees niet lukte.

En zo kwam het dat toen Hare weer thuiskwam bij zijn ouders en hond, Oreo, hij in de garage ging staan met aan weerszijden van hem twee omgekeerde bekers op de vloer. Zijn hond wachtte geduldig terwijl Hare wat voer onder een van de bekers verstopte en net deed of hij ook iets onder de andere verstopte. Daarna wees Hare naar de beker met het voer en zonder enige aarzeling trippelde Oreo rechtstreeks naar de juiste beker.

Hare was ervan overtuigd dat deze hond niet alleen rook waar het eten was verstopt. Oreo wist namelijk niet waar hij heen moest wanneer Hare alleen maar tussen de twee bekers in bleef staan zonder naar een beker te wijzen. Het leek er duidelijk op dat Oreo in staat was om het aanwijsgebaar van Hare te begrijpen. En dus was het het huisdier met het kleine brein wel gelukt, terwijl het dier met het veel grotere brein, de chimpansee, had gefaald.

Vervolgens ging Hare naar een wolvenopvang in Massachusetts en deed een soortgelijke test bij een aantal door mensen grootge-

brachte wolven. Alle honden stammen af van wolven, dus door hun wilde verwanten te testen, controleerde Hare of het vermogen om deze taak uit te voeren iets was wat honden hadden geërfd van hun voorouders, of tijdens hun evolutie was ontstaan.

De resultaten van het onderzoek bij wolven suggereerde dat honden op dit punt inderdaad bijzonder zijn. Hare ontdekte dat wolven, in tegenstelling tot honden, geen idee hadden wat het wijzen betekende. De wilde neven van de hond waren net zo dom als de chimpansees.

Aan de andere kant van de wereld voerde de Hongaarse wetenschapper Ádám Miklósi onafhankelijk hiervan een bijna identiek experiment als dat van Brian Hare uit en kwam tot ongeveer dezelfde bevindingen. Terwijl het onderzoek van Hare zou kunnen worden gedefinieerd als 'naar beneden vanaf de apen', kon dat van Miklósi 'omhoog vanaf de vissen' worden genoemd. Miklósi was in Hongarije opgeleid tot etholoog: een wetenschapper die zich richt op het gedrag van dieren in hun natuurlijke omgeving. In het laboratorium waar hij werkte, werden vroeger visjes bestudeerd. Halverwege de jaren negentig vond de directeur dat het tijd was om een dier te gaan bestuderen dat meer relevant was voor de meeste mensen, en dus ging Miklósi honden bestuderen in plaats van vissen. Zijn onderzoeksgroep was geïnteresseerd in de vraag of honden en mensen psychologisch en qua gedrag een ontwikkeling hadden doorgemaakt waardoor zij elkaar waren gaan begrijpen. Zonder te weten wat Hare en Oreo aan het doen waren in Atlanta, voerden Miklósi en zijn studenten precies zo'n experiment uit in Boedapest. Eerst testten zij het vermogen van honden om het aanwijsgebaar van mensen te volgen. Ze ontdekten dat die daar heel goed in waren. Daarna brachten ze een aantal wolvenpups groot, thuis in Boedapest, en ontdekten dat die wolven er niet in slaagden de bewegingen van hun hand te volgen om eten te vinden.

Na analyse van deze en andere studies concludeerde Hare dat honden een genetische aanleg hebben om de communicatieve bedoelingen en iets van de sociale intelligentie van mensen te begrijpen. Dat zou er in de loop van de duizenden jaren waarin zij bij mensen hebben gewoond, in zijn gefokt. Dit talent, beweerde Hare, is aangeboren bij elke hond en ontwikkelt zich spontaan in alle pups, zelfs zonder ervaring met mensen en de dingen die wij doen. Hare ontkende niet dat ook andere dieren met intensieve training kan worden aangeleerd om honden deels te evenaren, maar volgens zijn verslag worden alleen honden geboren met de capaciteit om mensen op deze manier te begrijpen. Dat zou het cruciale verschil zijn tussen hen en alle andere niet menselijke dieren op deze planeet.

Toen Hare zijn conclusies in 2002 voor het eerst publiceerde, was ik heel enthousiast. Ook was ik op een punt in mijn carrière gekomen waarop ik wel wat nieuwe inspiratie kon gebruiken. Dat jaar was ik als docent begonnen op de afdeling Psychologie van de Universiteit van Florida in de Verenigde Staten. Ik had de tien jaar daaraan voorafgaand doorgebracht op de Universiteit van West-Australië, waar ik het gedrag van buideldieren zoals de dikstaartsmalvoetbuidelmuis bestudeerde: een prachtig muisachtig diertje met minder dan drie gram hersenweefsel, maar een heel vlotte leerling. De verhuizing naar Florida vond ik geweldig, maar daarmee verbrak ik wel mijn band met de buideldieren die me zo hadden geboeid. Ik had er nog niet aan gedacht mijn aandacht op honden te richten, maar toen ik het onderzoek van Hare las, raakte ik gefascineerd door het idee dat een hondachtige zonder speciale kwaliteiten op hersengebied op de een of andere manier vormen van cognitie had gekregen die verder alleen bekend waren binnen onze eigen be-ruchte, rationele soort.

Het onderzoek van Hare verscheen in de wetenschappelijke

literatuur rond dezelfde tijd als de eerste artikelen met genetische analyses van het DNA van honden. De inbreng van genetici voegde een extra fascinerende laag toe aan de discussie over wat honden uniek maakt.

Genetici kunnen inschatten hoe lang een soort bestaat door diens genetische materiaal te vergelijken met dat van nauw verwante soorten. Onderzoeken uit Zweden, China en de Verenigde Staten maakten duidelijk dat het proces van domesticatie waaruit de hond ontstond volgens evolutionaire maatstaven extreem snel was verlopen. In plaats van de miljoenen jaren die nodig waren voor opmerkelijke veranderingen in relatief grote en lang levende soorten, zoals de meest directe voorouder van de hond, de wolf, waren honden ten tonele verschenen binnen hooguit enkele tienduizenden jaren. Wolven krijgen gewoonlijk maar één keer per jaar jongen en zijn pas seksueel rijp in hun tweede levensjaar. Voor ons kan dat jong klinken, maar in vergelijking met de meeste dieren is dat een heel trage levenscyclus. De snelheid van evolutie hangt noodzakelijkerwijs samen met de tijd waarin een volgende generatie van de eigen soort kan worden geproduceerd. Dus een dier dat maar elke twee jaar een nieuwe generatie kan voortbrengen, evolueert langzaam.

Deze twee parallelle onderzoekslijnen raakten in mijn gedachten met elkaar verweven. Als honden echt gezegend waren met een unieke eigenschap om mensen van nature te begrijpen, zoals Hare beweerde, dan moesten ze dat talent in een evolutionair gezien korte tijd hebben verworven. Ik ging me afvragen hoe ze dat zo snel voor elkaar hadden gekregen.

Net toen die vraag vorm begon te krijgen in mijn hoofd, kwam de perfecte student op mijn pad om me te helpen het antwoord te vinden. Monique Udell had een achtergrond in zowel de psychologie als de biologie en was een harde werker. Doorslaggevend was dat ze ook bereid was om het risico te nemen te werken met een mentor

die een soort wilde bestuderen die hij nooit eerder had bestudeerd. Samen gingen we verkennen wat deze boeiende, nieuwe bevindingen over de ontwikkeling en de cognitie van honden voor gevolgen konden hebben.

Allereerst herhaalden we het aanwijsexperiment van Miklósi en Hare met een aantal honden bij hun baasjes thuis. Dat was niet zo moeilijk en de resultaten van ons onderzoek kwamen precies overeen met die van Hare en Miklósi: honden zijn inderdaad zeer ontvankelijk voor menselijke acties en bedoelingen. We verstopten wat voer onder een van de twee bekers op de vloer en zodra Monique de beker met de traktatie aanwees, liepen de honden direct naar die plek. Het was alsof zij ook de wetenschappelijke artikelen hadden gelezen.

Hoewel onze resultaten precies overeenkwamen met wat Hare en Miklósi zeiden over honden, was onze grootste vraag niet beantwoord: wat had de snelle ontwikkeling veroorzaakt waardoor honden gebaren van mensen konden begrijpen? Hoe hadden honden die vaardigheid gekregen?

Monique en ik hadden onze aandacht nog niet op dat probleem kunnen richten, of er deed zich al een mogelijkheid voor om dat te onderzoeken in de vorm van een uitnodiging van de beheerders van Wolf Park, een onderzoekscentrum in Indiana. Ze wilden dat wij hun wolven kwamen testen.

Als hoogleraar beschikte ik niet over een overdaad aan fysieke moed, dus ik durf best te zeggen dat ik behoorlijk bang was toen ik in het onderwijsgebouw van Wolf Park zat te luisteren naar de hoofdcurator, Pat Goodman, die een verplichte veiligheidsles over de wolf gaf.

Wat maakt honden zulke unieke vrienden?

Houd je hond van je?

Dat is voor een hondeneigenaar geen vraag.

Maar dierpsycholoog Clive Wynne vroeg zich af waar die 'hondenliefde' eigenlijk uit bestaat. Hij neemt ons mee in zijn speurtocht naar waar de liefde van honden voor mensen vandaan komt en laat de evolutie van wolf naar huis- en hulphond zien. Hij ontdekte bijvoorbeeld ook dat honden hun slimheid vooral danken aan hard werken en de toewijding aan hun baasjes.

Wynne vertelt toegankelijk en met persoonlijke betrokkenheid over de nieuwste inzichten. Dat maakt *Hond & liefde* een opvallend populairwetenschappelijk boek over honden en hun onweerstaanbare afhankelijkheid.

Dr. Clive D.L. Wynne heeft zich gespecialiseerd in de relatie tussen mens en hond. Hij publiceerde onder andere in *Nature*, *New Scientist* en de *New York Times*. Daarnaast werkte hij mee aan tv-programma's voor o.a. BBC, CBS en National Geographic.

Een fascinerend boek voor elke nieuwsgierige hondenliefhebber.

9 789021 570006

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
M•S**

NUR 431
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen